

Sabima kartleggingsnotat 32, 2024

Kartlegging av sopp og karplanter i regi av Risken sopp- og nyttevekstforening 2024

Av Anders Røystrand

Figur 1. Kartleggings-samling i Eikesdalen september 2024. De fleste av deltakerne er samlet for turstart på siste dag av samlinga. Foto: Anita Land ©

Kartlegging av sopp og karplanter i regi av Risken sopp- og nyttevekstforening i 2024

Risken sopp- og nyttevekstforening har i 2024 gjennomført kartlegging av spesielt sopp og karplanter i foreningens nedslagsfelt i Nordmøre og Romsdal. Kartleggingsarbeidet har vært utført på felles kartleggingsturer og samlinger, deriblant arrangementer i forbindelse med Artsjakten og Villblomstenes dag, samt kartleggingssamling i Eikesdalen i Molde kommune 6. - 8. september. I tillegg har kartleggere i Risken registrert kortere og lengre artslister på en del egenorganiserte turer enkeltvis eller i mindre grupper.

Kartleggingsarbeidet har resultert i nær **2200 rapporterte funn** fra regionen i Artsobservasjoner i 2024. Det er kartlagt over **300 karplantearter** og over **300 sopparter**, i tillegg til ca. **30 lavararter** og **40 mosearter**.

Det er gjort **68 registreringer av rødlistede arter**, fordelt på **7 rødlistede karplantearter** og **14 rødlistede sopparter**, samt 7 rødlistede fuglearter. Det er registrert 5 sopparter og en slimsoppart som antas ikke tidligere er registrert i Møre og Romsdal.

I rapporten omtales de kartlagte områdene, oftest med utvalgte interessante artsfunn. Funn av rødlistearter og sopparter nye for Møre og Romsdal omtales spesielt i siste del av rapporten. Alle detaljer knyttet til hvert enkelt funn og lokalitet er tilgjengelig i Artsobservasjoner og Artskart.

Emneord: Risken, Nordmøre, Romsdal, Aure, Gjemnes, Hustadvika, Kristiansund, Molde, Sunndal, Tingvoll, karplanter, sopp

Innledning

Risken sopp- og nyttevekstforening har en aktiv kartleggingsgruppe som har planlagt og organisert kartleggingsarrangementer i 2024. Kartleggingsgruppa har stått for rapportering av funn i Artsobservasjoner og for belegg og mikroskopering av interessante funn. Kartleggingsansvarlig i Risken er i 2024 Anders Røystrand.

Risken har i år arrangert kartleggingsturer fra mai til oktober, inkludert turer i forbindelse med Artsjakten (1. juni) og Villblomstenes dag (16. juni). I samme periode har det også vært gjort kartlegging i forbindelse med enkelte andre av Riskens arrangementer og på turer i egen regi av aktive kartleggere. Felles eller egenorganisert kartlegging har i år vært gjort i følgende kommuner: Aure, Gjemnes, Hustadvika, Kristiansund, Molde, Sunndal og Tingvoll. Kartleggere fra Risken har også deltatt på nasjonalt kartleggingstreff i Hallingdal i august og regional kartleggingssamling i Storfjorden på Sunnmøre i september.

Årets kartlegging har blitt gjort i stor grad i skogsmark, men også noe i strandeng og andre engprega naturtyper. Foreningen har videreført oppmerksomheten om lokaliteter i hasseldominerte skoger, med kartlegging i Eikesdalen og ved Langfjorden i Molde kommune, samt ved Varholen-Allia i Hustadvika. Også eikeskogen ved Boksaspa i Tingvoll kommune er en kjent lokalitet som har blitt besøkt.

Kartleggingen har først og fremst omfattet karplanter og sopp. Det er i noen grad registrert lav, moser og alger, samt at det er registrert en rekke insekter av Halvard Hatlen, Steffen Adler og Øystein Folden, spesielt under Artsjakten i Gjemnes 1. juni. Denne rapporten omtaler først og fremst plante- og soppfunn. En del soppfunn er mikroskopert, og det er også tatt belegg av ca. 20 soppfunn, hvorav noen av disse vil bli sendt til DNA-sekvensering.

Årets vekstsesong startet oppsiktsvekkende tidlig og varmt i vårt område, uten snø i lavlandet de fleste steder mars/april og svært varmt og tørt vær i mai og starten av juni. Løvsprett og vårbloomstring var 10-15 dager tidligere enn normalt, og en del sopper viste seg også unormalt tidlig i første del av juli, i form av enkelte arter vokssopper, risker, kremler og rørsopper. Moderate temperaturer og normalt eller rikelig med nedbør i juli-

september ga en soppesong på det jevne, men tidvis med nokså store forekomster av matsopp (kantarell, traktkantarell, gul trompetsopp, matpiggsopper).

Kartlagte områder og aktivitet

Her følger en oversikt over kartlagte områder i mer eller mindre kronologisk rekkefølge gjennom sesongen:

Djupdalen-Haukabøen, Molde kommune – kurs i artskartlegging

Fig. 2. Stor ospeildkjuke *Phellinus populicola*. Djupdalen-Haukabøen, Molde kommune 06.04.2024. Foto: Birthe Nes ©

I forbindelse med kurs i artskartlegging i Molde ble et område fra Djupdalen til Haukabøen kartlagt den 6. april. Det ble registrert et begrenset antall karplanter, lav og sopp, inkludert flere vedboende sopp på osp, som den mindre vanlige stor ospeildkjuke *Phellinus populicola* på levende osp.

Viken gard, Kristiansund kommune - plantekartlegging

I forbindelse med studiering for nyttevekster og tur til Viken gard på Frei ble det den 20. mai registrert nesten 80 karplantearter i strandeng og fjære, vegkanter og skogkanter. Stort sett vanlige arter, men et par planter ble registrert for første gang i Kristiansund: tangmelde *Atriplex prostrata* (tidligere registrert bare på Grip) og havstarr *Carex paleacea*. I tillegg ble noen få lavarter og algearter registrert.

Kartlegging av karplanter i Molde

Ved flere anledninger våren 2024 ble det kartlagt karplanter i urbane områder i Molde i forbindelse med studiering for nyttevekster. I mai ble det registrert plantefunn i park- og skogsområder ved Romsdalsmuseet og på Glomstua, samt i skog- og vegkant i Fagerlivegen. 1. juni registrerte Anne Marie Hareide en rekke karplanter på Bjørset i forbindelse med Artsjakten.

Barsteinen, Molde kommune - Plantekartlegging i hasseldominert skog

I et av våre fokusområder Langfjorden i Molde har vi hatt flere soppkartleggingsturer de siste årene. Den 26. mai hadde vi kartleggingstur med hovedsakelig registrering av karplanter i hasseldominert skog ved Barsteinen. Området har godt innslag av både ask og alm, og en del nye funn av enkelttrær eller mindre klynger av disse artene ble kartfestet. De bratte skogliene i området er nokså artsrike, og i alt ble det registrert 74 karplantearter, inkludert noen arter som bare ble funnet i skog-/vegkant ved fylkesvegen som skjærer gjennom skoglia. Noen typiske edellauvskogsarter som vårerteknapp *Lathyrus vernus* og svarterteknapp *Lathyrus niger* ble faktisk funnet i klart størst antall nettopp i lysåpen vegkant.

Noen interessante funn av vedboende sopp ble også gjort: skrukkeøre *Auricularia mesenterica* (NT) på alm, antakelig samme forekomst som registrert her i 2012, samt knollsstilkjuka *Polyporus tuberaster* (NT) på død hasselgrein, som bare er registrert lengre vest i Langfjorden tidligere.

Fig. 3. Knollstilkjuka Polyporus tuberaster på død grein av hassel. Haukarhammaren ved Barsteinen, Molde kommune, 26.05.2024. Foto: Øystein Nergård (CC BY 4.0)

Artsjakten - Gjemnes/Høgset, Gjemnes kommune

Artsjakten 1. juni hadde Risken kartleggingsdugnad i Gjemnes kommune i samarbeid med Norsk Entomologisk Forening avd. Møre og Romsdal. Kartleggingen foregikk første del av dagen i kulturlandskap i områder ved og nær Gjemnes kirke. Området har både intensivt og ekstensivt brukte landbruksarealer med kantarealer og halvåpne skogarealer i delvis gjengroing etter opphør av beite. Et mindre høydedrag sør for kirka har lågurtskog og bærlyngskog dominert til dels av furu, til dels av lauvtrær med bra

innslag av hassel i skråning mot sør. Det ble registrert mest karplantearter i området, men også en del mose-, lav- og sopparter.

Fig. 4. Svarterteknapp *Lathyrus niger* i en sørvendt skråning med lågurtskog sør for Gjemnes kirke, Gjemnes kommune 01.06.2024. Foto: Anders Røyenstrand (CC BY-NC-SA 4.0)

Andre del av Artsjakt-arrangementet tilbragte vi i og ved Høgsetleira naturreservat, som har en lang sammenhengende åpen strandengsone rundt selve Høgsetleira som brakklegges på fjære sjø. Med unntak av fugler har det ikke vært kartlagt her siden 1980- og 90-tallet i foranledning av at området ble vernet i 2022. De aller fleste karplante- og algartene i område ble i år rekartlagt og mer nøyaktig kartfestet. Noen mindre vanlige strandplanter som salturt *Salicornia europaea* og småhavgras *Ruppia maritima* ble derimot ikke gjenfunnet, og bør ettersøkes ved en senere anledning.

Steffen Adler, Øystein Folden og i særdeleshet Halvard Hatlen registrerte en rekke insekter både ved Gjemnes og Høgset i løpet av Artsjakt-dagen.

Oppsummert ble det under Artsjakten registrert 471 takson (!) i Gjemnes kommune, fordelt på hele 189 virvelløse dyr, 173 karplanter, 38 mosearter, 25 fuglearter, 19 lavarter, 14 sopparter og en del arter av andre organismegrupper. En solid artsfangst for et nokså lite geografisk område, med stor naturvariasjon.

Elvastien i Batnfjorden, Gjemnes kommune – plantekartlegging

Anne Marie Hareide registrerte over 170 karplantefunn fra Elvastien langs Batnfjordelva i Batnfjorden den 8. juni. Stien følger elva på begge sider og området har en rekke frodige og næringsrike naturtyper i kantsona til vassdraget. Kartleggingen resulterte i funn av 71 karplantetakson, deriblant flere forekomster av hvitsoleie *Ranunculus platanifolius*, som er mindre vanlig utenom indre fjordstrøk her i fylket. Blant registreringene var også 19 funn av 5 ulike fremmedarter i kategori svært høy risiko (spansk kjørvel, parkslirekne, kjempespringfrø, hagelupin, platanlønn). Disse utgjør en klar økologisk utfordring for dette området.

Villblomstenes dag på Dryna, Molde kommune - plantekartlegging

Fig. 5. Skogfredløs Lysimachia nemorum. Dryna, Molde kommune 16.06.2024. Foto: Karl Wesenberg ©

Villblomstenes dag 16. juni ble markert med kartleggingstur på øya Dryna ytterst i Molde kommune. Dette er et område med oseanisk klima, og av mindre vanlige karplanter typisk for kyststrøk som ble funnet på turen kan nevnes kysteinstape *Pteridium aquilinum* subsp. *Aquilinum*, kystraggtelg *Dryopteris affinis* subsp. *borreri* og skogfredløs *Lysimachia nemorum*. På samme tur ble det av Halvard Hatlen registrert nærmere 30 funn av insekter.

Langfjorden, Molde - soppkartlegging

Soppkartlegging langs nordsida av Langfjorden ble i år konsentrert om tre områder: Urin/Heggenes, Åram (som også ble kartlagt i 2023) og Barsteinen.

Den 4. august hadde vi felles kartleggingstur med første stopp lauvskog med stort hasselinnslag ved Urin, sør for Heggenes. Det ble registrert flere titalls sopparter, bl.a. en slørsopp i rødne slørsopp-gruppen, *Cortinarius cyanites* coll. og blekgul kremle *Russula raoultii*, som i fjor ble påvist (DNA-sekvensering) ved Åram med hassel. Det ble også registrert flere arter seigsopper og nærstående arter på gamle løvkvister og på gamle bregnestilker. Mest påfallende var et stort antall (flere hundre) fruktlegemer av askeskuddbeger, *Hymenoscyphus fraxineus*, på fjorårets bladstilker av ask. Denne fremmedarten forårsaker askeskuddsjuke på asketrær, men vi observerte ingen tydelig syke asketrær i området.

Den 4. august besøkte vi også sopplokaliteten ved Åram som ble «oppdaget» i fjor. Også i år kunne vi finne blekgul kremle her, sammen med flere fruktlegemer av den oransjerøde kremla som er antatt nært beslektet med kameleonkremle *Russula risigallina*, jf. funn og beskrivelse i fjorårets rapport. Knollstilkjuke *Polyporus tuberaster* (NT) ble funnet to ganger på nedfallen grein av hassel, det ene funnet omtrent på samme sted som fjorårets funn, det andre ca. 100 m unna. Tre funn på to år av en såpass sjelden art sier noe om den økologiske kvaliteten til hasselskogen i dette området. Den karakteristiske hasselarten hasselskrubb *Leccinellum pseudoscabrum* var rikelig til stede med flere titalls fruktlegemer. Nevnes bør også svovelmusserong *Tricholoma sulphureum*, som tidligere bare har to vel 20 år gamle registreringer i Langfjorden.

16. september var felles kartleggingstur lagt til Barsteinen, der vi kartla rik lauvskog med innslag av furuklynger overfor Kvammen vest for Barsteinvegen. Over 50 sopparter ble registrert i dette området, fordelt på ganske mange ulike soppfamilier. Av kremler ble det også her registrert forekomst av blekgul kremle, dessuten en svartnende kremle som ble bestemt til kokskremle *Russula anthracina* (NT), men som ikke kan utelukkes å være *Russula atramentosa* (funnet vil trolig bli DNA-sekvensert). Av andre mer kravfulle arter kan nevnes lodden hvitriske *Lactifluus vellereus* og krustrompetsopp *Craterellus sinuosus*.

Honnhammeren, Tingvoll - soppkartlegging

Fig. 6. Klumpslørsopp *Cortinarius varius*, Honnhammeren, Tingvoll kommune 18.08.2024. Foto: Anders Røystrand (CC BY-NC-SA 4.0)

Området Honnhammeren-Gjørsvika i Tingvoll kommune har en del artsrik lauvskog og furuskog i veksling med planta granskog på godt jordsmonn. Området ble kartlagt den 18. august, og det ble registrert nærmere 50 sopparter i tillegg til en del karplantearter. Bruskhette *Mycena laevigata* ble funnet på nedbrutt furulåg ved Gjørsvika, denne har få

funn i fylket og er ikke tidligere registrert i Tingvoll. Klumpslørsopp *Cortinarius varius* ble funnet i planta granskog, en noe kravfull art som indikerer kalkrik/baserik grunn.

Varholen-Allia, Hustadvika kommune – soppkartlegging

Den artsrike skogslia fra Varholen oppover mot Allia er kartlagt flere ganger dette året, av Anders Røystrand. Det er gjort noe sporadisk karplantekartlegging, der enda flere del-lokaliteter av sjeldnere og/eller rødlista karplanter er kartfestet, da særlig alm *Ulmus glabra* (EN), skogsvingel *Drymochloa sylvatica* og skogstarr *Carex sylvatica*. To nye forekomster av orkideen fuglereir *Neottia nidus-avis*, én ny forekomst av bregnevarianten bruntelg *Dryopteris expansa* var. *willeana* (NT) og én ny forekomst av slakkstarr *Carex remota* er også kartlagt.

Det er i år registrert 30 sopparter i området, der svovelmusserong ble funnet ny for området og ny for Hustadvika kommune den 20. august, på to forekomster. Andre mindre vanlige arter som ble funnet nye for området er ametystkantarell *Cantharellus amethysteus* (funnet 20. august og 3. oktober på to ulike del-lokaliteter), gråsvart kremle *Russula albonigra* og marsipankremle *Russula grata*.

Fig. 7. Gråsvart kremle *Russula albonigra*. Under *Allia* i Hustadvika kommune 20.08.2024. Foto: Anders Røynstrand (CC BY-NC-SA 4.0)

Boksaspa naturreservat, Tingvoll kommune - soppkartlegging

Boksaspa naturreservat ble også i år besøkt av Anders Røynstrand ved to anledninger i august og september, dessverre uten funn av brunpigg-arten som kan være den sjeldne sørlig blåfotstorpigg. Ved besøkene ble det registrert funn av 24 sopparter, deriblant en ny forekomst av eikebroddsopp *Hymenochaete rubiginosa*, på et annet låg av eik enn det vi har registrert de siste årene. Det ble ellers registrert forekomst av gul fluesopp *Amanita citrina*, som er årviss i området, samt noen mindre vanlige arter som ikke er registrert i området tidligere: lundslørsopp *Cortinarius largus* og blånende rørsopp *Gyroporus cyanescens*.

Kringstadbukta, Molde kommune - soppkartlegging

Felles kartleggingstur 25. august ble lagt til Kringstadbukta vest for Molde sentrum, som har et større friområde med åpen grasmark, og mindre skogholt og skogkanter. Ole Magne Stavik hadde tipset oss om et bra soppmangfold i området, og med gode forhold for sopp i slutten av august ble det funnet hele 64 sopparter på denne turen. En del vanlige arter av mykorrhizasopp ble funnet ved/under løvtrær og bartrær i området, men dertil ble de registrert en rekke arter i åpen grasmark. Seks ulike arter av rødspore ble registrert, inkludert rødlistearten lillabrun rødspore *Entoloma porphyrophaeum* (VU). Det ble også registrert flere andre arter med få registreringer i Møre og Romsdal, så som trevlesoppen *Inocybe pseudodestructa*, tvekløkkehatt *Galerina subclavata* og blåfløyelsbeger *Trichophaea hemisphaerioides*.

Fig. 8. Blåfløyelsbeger *Trichophaea hemisphaerioides* funnet ved Kringstadbukta i Molde 25.08.2024. Foto: Anne Marie Hareide ©

Eikesdalen, Molde kommune - regional kartleggingssamling

Risken arrangerte dette året kartleggingssamling i Eikesdalen 6. – 8. september dedikert til soppkartlegging for aktive og interesserte kartleggere i Risken og i Sunnmøre sopp- og nyttevekstforening. Dessuten var vi så heldige å få de erfarne soppkartleggerne Jon-Otto Aarnæs fra Eiker soppforening og Inger Kristoffersen fra Larvik sopp- og nyttevekstforening med oss på samlinga. Det ble en samling med mye kunnskapsutveksling både om praktisk feltkartlegging og arts kunnskap/ artsbestemmelse som vi tror alle deltakere hadde nytte og glede av!

Samlinga var planlagt med besøk på en del ulike lokaliteter i Eikesdalen, dels for å følge opp den tilnærmet årlige kartlegginga av kjente og artsrike lokaliteter og dels med sikte på å besøke noen (del)områder med lite kartlegging de siste 5-10 år. Det var ikke spesielt mye sopp i Eikesdalen denne helga, etter flere dager med varmt vær og trolig varm vind. Spesielt indre deler av dalen hadde lite sopp, mens det var noe mer sopp langs Eikesdalsvatnet. Ikke minst ble det funnet flere forekomster av gul fluesopp *Amanita citrina* med mange fruktlegemer, også eksemplarer av den hvite formen av arten, *f. alba*.

Fig. 9. Gul fluesopp Amanita citrina i rik fruktifisering. Vikesetra ved Eikesdalsvatnet, Molde kommune 07.09.2024. Foto: Nina Fiskerstrand (CC BY 4.0)

I løpet av helga ble det kartlagt på furumoene nederst i dalen, særlig området Grandan, og i nedre del av Almelia ovenfor Grandan. Oppover dalen ble det kartlagt ved Skogset (under Rangåfjellet), ved Fagerhjellen/Bruåa, i området sør for vegen ved Hestneset og nedre del av Litlevatnet, samt ved Finnset. Langs Eikesdalsvatnet ble det kartlagt flere områder hovedsakelig ved Ljåstranda og ved Vikesetra, samt ved Ytste Bjørk.

Det ble i løpet av helga også samlet inn, i hovedsak av Inger Kristoffersen og Jon-Otto Aarnæs, flere funn av slimsopper og små sekksporesopper (bl.a. flere arter av kjernesopper). Av disse viste minst to funn seg å være førsteregistreringer for Møre og Romsdal, se omtale under.

I alt ble det helga 6. – 8. september registrert over 520 artsfunn i Eikesdalen, av dette var vel 420 soppfunn, fordelt på nærmere 200 arter. 16 funn av 9 rødlistearter ble gjort, der de fleste var funn på kjente lokaliteter. Rødlistearter som ble funnet for første gang i Eikesdalen var fiolett greinkøllesopp *Clavaria zollingeri* (VU), kalkvokssopp *Hygrocybe calciphila* (VU) og lutvokssopp *Neohygrocybe nitrata* (NT). Se nærmere omtale av disse funnene under.

Flere andre sopparter ble registrert som nye for Eikesdalen, av disse var kanskje mest interessant funn av en kremle som ble belagt og foreløpig bestemt til *Russula veterrosa*, en art som vil være ny ikke bare for Eikesdalen, men også Møre og Romsdal. Også en slimsopp ble funnet som antatt ny for Møre og Romsdal. Se omtale under.

Noen interessante enkeltfunn av sopper i Riskens område

Flere aktive kartleggere i Risken har registrert enkeltfunn av regionalt sjeldne arter i vårt område i løpet av sesongen. Av disse funnene bør spesielt nevnes:

- Kjempemusserong *Tricholoma colossus* er funnet av Øystein Nergård både på Tustna i Aure kommune og i Molde by. Denne arten er relativt sjelden i Midt-Norge, og har få registreringer i Nordmøre og Romsdal.

- Okerskjellet slørsopp *Cortinarius angelesianus* ble funnet av Anne Marie i Mordal i Molde. Arten er ny for Møre og Romsdal, se omtale under.
- Gulgrønn navlesopp *Chrysomphalina grossula* ble funnet ved Glomstua i Molde av Birthe Nes. Arten er ny for Møre og Romsdal, se omtale under.
- Børstesopp *Pterula multifida* ble funnet ved Gamle Skarvegen i Molde av Birthe Nes og Robert Løvik. Arten er ny for Møre og Romsdal og for Midt-Norge, se omtale under.
- Flere fjellsopper som er lite registrert i Møre og Romsdal ble registrert i Torbudalen i september av Birthe Nes. Fjellfluesopp *Amanita nivalis*, med 3 tidligere registreringer, og fjellridderhatt *Lepista multififormis*, som bare er kjent fra et funn i Reinheimen.

Fig. 10. Fjellridderhatt *Lepista multiformis* (t.v.) og fjellfluesopp *Amanita nivalis* (t.h.) fotografert hhv. 16.09.2024 og 17.09.2024 ved Torbuvatnet i Sunndal kommune. Foto: Birthe Nes ©

Fig. 11. Honningslørsopp Cortinarius stillatitius ved Skarvan i Hustadvika kommune 25.07.2024. Foto: Anders Røynstrand (CC BY-NC-SA 4.0)

Anders Røystrand gjorde også i år et par soppfunn i treløs fjellhei i området Skarvan øst for fjellet Melen i Hustadvika kommune. Eikeskrubb ble funnet første gang i fjor og arten ble i år funnet på en ny del-lokalitet ca. 300 m fra fjorårets funnsted. I samme området, ca. 375 moh., ble det også gjort funn av noen små og lyse fruktlegemer av honningslørsopp *Cortinarius stillatitius* uten andre mykorrhiza-partnere enn lyngplanter i nærheten. Tor Erik Brandrud (pers medd.) kommenterte dette funnet med at vi også for slørsopper mangler kunnskap om omfang eller type av mykorrhiza med lyngplanter over tregrensa.

Resultater oppsummert

Pr. 15.11.2024 er det i regi av Risken for 2024 registrert ca. **2165 unike rapporter** fra Møre og Romsdal, de aller fleste registrert i prosjektet "Kartleggingsmidler Sabima" i Artsobservasjoner. Funnene er fordelt på over **300 karplantearter** og over **300 sopparter**, samt ca. **30 lavarter, 40 mosearter og 9 algearter**. Det er også registrert et betydelig antall arter virvelløse dyr (ca. 70 arter), hovedsakelig insekter. Et større antall insekter er ut over dette rapportert på prosjekt «Den Store Artsjakten – lokale turer» i forbindelse med arrangementet i Gjemnes kommune 1. juni.

Det er gjort i alt **68 registreringer av rødlistede arter**, fordelt på **7 rødlistede karplantearter, 14 rødlistede sopparter**, samt 7 rødlistede fuglearter.

Registrerte rødlistede arter

Det er registrert 7 rødlistede karplantearter, jf. tabell 1. Av disse er det gjort en rekke funn av alm (EN) og ask (EN) i kjente områder i Molde og Hustadvika. Men både i Langfjorden i Molde og i Varholen-Allia i Hustadvika har vi kartfestet mange nye dellokaliteter med et eller flere trær som gir ny detaljkunnskap om utbredelsen.

Tabell 1. Røddlistede arter av karplanter i Riskens kartlegginger i 2024.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Lokalitet, kommune	Dato	Kommentar
Karplanter:				
<i>Allium ursinum</i>	ramsløk (NT)	Allia, Hustadvika	16.04.2024	
<i>Carex binervis</i>	heistarr (NT)	Årøyan, Hustadvika	25.07.2024	
		Skarvan, Hustadvika	25.07.2024	
<i>Dryopteris expansa</i> var. <i>Willeana</i>	bruntelg (NT)	Allia, Hustadvika	20.09.2024	ny dellokalitet
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask (EN)	Barsteinen, Molde	26.05.2024	flere nye dellok.
		Batnfjorden, Gjemnes	08.06.2024	antatt forvilla
		Urin, Molde	04.08.2024	ny lokalitet
<i>Monotropa hypopitys</i> ssp. <i>hypophegea</i>	snau vaniljerot (NT)	Beitefeltet Tustna, Aure	30.06.2024	ny lokalitet
<i>Neottia nidus-avis</i>	fuglereir (NT)	Allia, Hustadvika	16.04.2024	ny dellokalitet
		Varholen/Allia, Hustadvika	20.08.2024	nye dellokaliteter
<i>Ulmus glabra</i>	alm (EN)	Barsteinen, Molde	26.05.2024	ny dellokalitet
		Geitastauå-Gauset, Molde	29.05.2024	ny dellokalitet
		Eikesdalen, Molde	07.09.2024	
		Allia, Hustadvika	flere datoer	ny dellokalitet

Til en del av funnene av ask og alm har vi registrert kommentarer om tilstand, i det vi fortsatt ser at det i Langfjorden og i Hustadvika jevnt over er lite beiteskader på trærne sammenlignet med indre fjordstrøk. Som nevnt over har vi ikke registrert asketrær med synlige tegn på infeksjon av askeskuddbeger, selv om denne patogene soppen ble funnet i større antall på en av lokalitetene i Langfjorden.

I området Varholen-Allia i Hustadvika har vi registrert ramsløk (NT), som forekommer i store mengder her, samt noen nye forekomster av bruntelg (NT) og fuglereir (NT).

Heistarr (NT) er en vanlig forekommende art på Møre-kysten, og vi har registrert et par nye dellokaliteter ved Årøyan-Skarvan i Hustadvika.

Snau vaniljerot *Monotropa hypopitys* ssp. *hypophegea* (NT) ble funnet ny for Tustna i Aure kommune av Øystein Nergård 30. juni. Vaniljerot har spredte funn i flere nordmørskommuner, og det er registreringer av både snau vaniljerot og lodnevaniljerot ssp. *hypopitys*. Begge underarter er regnet som nær truet, og ser ut til å ha omtrent samme utbredelse i regionen.

Det er i alt registrert 14 rødlistede sopparter, jf. tabell 2. Et flertall av disse artene er registrert på kjente lokaliteter:

- Skrukkeøre (NT), funnet på kjente lokaliteter i Molde kommune (en i Langfjorden og flere i Eikesdalen).
- Rosakøllesopp (VU), funnet i plen/vegkant i Tingvoll sentrum, der den er funnet nærmest årvisst de siste 5 årene
- Sinoberslørsopp (VU), funnet i Eikesdalen
- Almekullsopp (NT), funnet i Eikesdalen
- Jodoformhette (NT), funnet i Eikesdalen
- Kastanjestilkkjuke (VU), funnet i Eikesdalen
-

- Knollstilkjukke (NT), 2 funn ved Åram i Langfjorden, lokaliteten oppdaget første gang i 2023.
- Sienamusserong (EN) ble registrert av Birthe Nes ved Gjerdhaugen i Molde, gjenfunn på lokaliteten som ble oppdaget som ny i 2023.

Tabell 2. Røddlistede arter av sopp i Riskens kartlegginger i 2024.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Lokalitet, kommune	Dato	Kommentar
Sopp:				
<i>Auricularia mesenterica</i>	skrukkeøre (NT)	Barsteinen, Molde	26.05.2024	flere lokaliteter
		Eikesdalen, Molde	07.09.2024	
<i>Clavaria rosea</i>	rosakøllesopp (VU)	Tingvoll, Tingvoll	18.08.2024	gjenfunn
<i>Clavaria zollingeri</i>	fiolett greinkøllesopp (VU)	Eikesdalen, Molde	07.09.2024	ny lokalitet
<i>Cortinarius cinnabarinus</i>	sinoberslørsopp (VU)	Eikesdalen, Molde	07.09.2024	
<i>Entoloma porphyrophaeum</i>	lillabrun rødspore (VU)	Kringstadbukta, Molde	25.08.2024	ny lokalitet
<i>Hygrocybe calciphila</i>	kalkvokssopp (VU)	Eikesdalen, Molde	07.09.2024	ny for Romsdal
<i>Hypoxylon vogesiacum</i>	almekullsopp (NT)	Eikesdalen, Molde	07.09.2024	flere lokaliteter
<i>Mycena arcangeliana</i>	jodoformhette (NT)	Eikesdalen, Molde	07.09.2024	
<i>Mycena oregonensis</i>	kromgul bregnehette (NT)	Eikesdalen, Molde	05.09.2024	ny lokalitet

<i>Neohygrocybe nitrata</i>	lutvokssopp (NT)	Eikesdalen, Molde	08.09.2024 ny lokalitet
<i>Polyporus badius</i>	kastanjestilkjuke (VU)	Eikesdalen, Molde	08.09.2024
<i>Polyporus tuberaster</i>	knollstilkjuke (NT)	Barsteinen, Molde Åram, Molde	26.05.2024 ny lokalitet 04.08.2024
<i>Russula anthracina</i> (?)	kokskremle (NT)	Barsteinen, Molde	16.09.2024 ny lokalitet
<i>Tricholoma joachimii</i>	sienamusserong (EN)	Gjerdhaugen, Molde	19.09.2024 gjenfunn

Fig. 12. Fiolett greinkøllesopp Clavaria Zollingeri fotografert nær Litlevatnet i Eikesdalen, Molde kommune 07.09.2024. Foto: Anita Land ©

Fiolett greinkøllesopp (VU), ble funnet 7. september i Eikesdalen. Arten er kjent fra en lokalitet ved Fagerhjellan, men ble i år funnet ca. 1,5 km lengre øst, på et område med beitemark og beita skog nær Litlevatnet. Arten har semi-naturlig eng som viktigste habitat, men kan en del steder vise fruktlegemer sjelden (Brandrud et al. 2021), slik sett var det ikke overraskende å finne den på en ny lokalitet i Eikesdalen.

Kalkvokssopp (VU) er også knyttet til (kalkrik) semi-naturlig eng, men også noen andre naturtyper på kalkrik grunn (Brandrud et al. 2021). Den er kjent fra rundt 25 lokaliteter i det meste av landet, og med to tidligere registreringer i Møre og Romsdal. Funnet i Eikesdalen ble belagt og bestemt etter mikroskopering.

Lillabrun rødspore (VU) er nok en sårbar art knytt til semi-naturlig eng, særlig nordboreale beitemarker i seterlandskapet (Brandrud et al. 2021). Den har utbredelse over det meste av landet, og en del kjente lokaliteter i Møre og Romsdal.

Lutvokssopp (NT) er utbredt over hele landet, og kjent fra en rekke steder i Møre og Romsdal, også noen lokaliteter i Molde kommune. Den ble i år funnet for første gang i Eikesdalen, der den vokste i grasmark («kantslått-sona») i vegkanten ved Ljåstranda langs Eikesdalsvatnet.

Fig 13. Lutvokssopp Neohygrocybe nitrata. Ljåstranda ved Eikesdalsvatnet, Molde kommune 08.09.2024. Foto: Halvard Hatlen (CC BY 4.0).

Kromgul bregnehette (NT) er en karakteristisk hettesopp som er nedbryter (saprotrof) som vokser på fuktig jord i strø av blad, nåler og bregnerester i gran- og blandingsskog. Inger Kristoffersen og Jon-Otto Aarnæs fant arten på en gammel stilk av skogburkne i storbregneskog i Eikesdalen 5. september. Arten har nærmere 50 kjente lokaliteter i landet nord til Troms, Eikesdalen er den femte lokaliteten i Møre og Romsdal.

Fig 14. Kromgul bregnehette, Mycena oregonensis. Ved Bruåa i Eikesdalen, Molde kommune 05.09.2024. Foto: Inger Kristoffersen (CC BY 4.0).

Knollstilkjuka (NT) har vi i år har registrert 3 nye funn av i Langfjorden i Molde kommune. 2 av funnene ble som nevnt over gjort på lokaliteten fra 2023 ved Åram, men et tredje funn ble gjort på en ny lokalitet ved Barsteinen, så tidlig som 26. mai. Harald Kristian Johnsen fra Trondheim fant dessuten knollstilkjuka den 23. juni på død hasselgrein sør for Hestad, vel 1 km vest for Åram. Med 5 funn på to år framstår Langfjorden dermed mer og mer som et kjerneområde for arten, med vekstmåte på døde greiner/kvister på bakken av hassel i hasseldominert lågurtskog. Ingen av av funnene her har sklerotium.

Kokskremle (NT) ble funnet vest for Barsteinen i Langfjorden i Molde. Arten er ikke funnet før i Molde kommune, og bare én gang i Romsdal. Funnet vil trolig bli sekvensert for å

sjekke mot den nærstående *Russula atramentosa*, som ble påvist i Hustadvika kommune i 2023.

Arter registrert som antatt nye for Møre og Romsdal

Det er registrert 5 sopparter og én slimsoppart som ifølge Artskart ikke tidligere er registrert i Møre og Romsdal, jf. tabell 3.

Tabell 3. Sopparter og slimsopparter registrert som antatt nye for Møre og Romsdal i 2024.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Lokalitet, kommune	Dato	Kommentar
<i>Chrysomphalina grossula</i>	gulgrønn navlesopp	Glomstua, Molde	31.08.2024	
<i>Craterium leucocephalum</i>	pokalslim	Eikesdalen, Molde	05.09.2024	
<i>Cortinarius angelesianus</i>	okerskjellet slørsopp	Mordal, Molde	23.08.2024	
<i>Ophiostoma polyporicola</i>		Eikesdalen, Molde	05.09.2024	
<i>Pterula multifida</i>	Børstesopp	Gamle Skarvegen, Molde	29.09.2024	
<i>Russula veterrosa?</i>		Eikesdalen, Molde	07.09.2024	belagt

Fig 15. Gulgrønn navlesopp *Chrysomphalina grossula*. Glomstua, Molde kommune 31.08.2024. Foto: Birthe Nes ©

Gulgrønn navlesopp *Chrysomphalina grossula* ble funnet i slutten av august ved Glomstua i Molde av Birthe Nes. Det er en iøynefallende art som vokser på ved av nåletrær, men som har nokså få funn nasjonalt, hovedsakelig registrert på Østlandet. Arten har noen få tidligere funn i Midt-Norge, og i september ble arten også funnet i Fjord kommune på Sunnmøre.

Okerskjellet slørsopp *Cortinarius angelesianus* er en annen art med få registreringer nasjonalt og hovedsakelig østlige områder i Norge. Et funn av Anne Marie Hareide ved furu i Mordal vest for Molde by ble bestemt til denne arten, som har noen få registreringer i Trøndelag.

*Fig 16. Børstesopp Pterula multifida Gamle Skarvegen, Molde kommune 29.09.2024.
Foto: Birthe Nes ©*

Børstesopp *Pterula multifida* ble funnet voksende i nålestrø og småkvister av furu og gran ved Gamle Skarvegen i Molde av Birthe Nes og Robert Løvik i slutten av september. Denne særegne arten har mindre enn 30 registreringer i Norge, og er ikke før funnet i Midt-Norge. Det er imidlertid noen nordlige registreringer fra Finnmark av arten.

En kremle funnet i Eikesdalen i september ble bestemt til *Russula veteriosa*, som har bare et fåtall norske registreringer i Artskart, men som er mer utbredt i Sverige og nokså vanlig i Danmark. Den er mest kjent for å vokse med bøk, og kan tenkes å ha mykorrhiza med hassel i Eikesdalen, slik vi har sett for andre bøke- eller eikearter. Det ble tatt belegg av arten, og dette bør følges opp med ytterligere undersøkelser.

Kjernesoppen *Ophiostoma polyporicola* ble funnet i Eikesdalen 5. september av Inger Kristoffersen og Jon-Otto Aarnæs og senere bestemt av Edvin W. Johannesen. Arten vokste i lågurtskog på porelaget av gammel rødrandkjuke. Den er registrert 25 ganger i Norge, hovedsakelig i sørlige Sør-Norge, men også én gang i Trøndelag.

Slimsoppen pokalslim *Craeterium leucocephalum* ble funnet i Eikesdalen 5. september av Inger Kristoffersen og Jon-Otto Aarnæs og senere bestemt av Edvin W. Johannesen. Arten ble funnet i lågurtskog med hassel, bjørk og gran ved Bruåa. Den er registrert vel 20 ganger i Norge, hovedsakelig på Østlandet, men også i Trøndelag og Troms.

Fig. 17. Pokalslim *Craeterium leucocephalum*. Eikesdalen, Molde, 05.09.2024. Foto: Inger Kristoffersen (CC BY 4.0)

Takk

En stor takk til medlemmer og venner som har drevet med kartleggingsarbeid for Risken sopp- og nyttevekstforening, og/eller som er rapportører eller medobservatører/ bestemmere i Artsobservasjoner for funn i 2024:

Anne Marie Hareide	Øystein Folden
Birthe Nes	Steffen Adler
Robert Løvik	Halvard Hatlen
Anders Røynstrand	Inger Kristoffersen
Ole Magne Stavik	Jon-Otto Aarnæs
Odny Irene Stavik	Sissel Hansen
Kari Janne Gjøen	Anita Land
Øystein Nergård	Ingrid Reiten
Karl Wesenberg	Susanne Friis Pedersen
Øystein Settem Wold	Maren Kroknes

Takk til alle involverte og andre interesserte for engasjement og innspill om innsamlinger og artsbestemmelser på turer og arrangementer. En spesiell takk til Anne Marie Hareide for en stor del av registreringsjobben i Artsobservasjoner, og til Ole Magne Stavik, Jon-Otto Aarnæs og Halvard Hatlen for mikroskopering av soppfunn.

Vi minnes med stor takk kartlegger og æresmedlem Ole Magne Stavik, som gikk brått bort i oktober, for alle turer sammen, kunnskap han har delt med oss, og hans store innsats med mikroskopering og artsbestemmelse av arter for Risken.

Kilder

Brandrud TE, Bendiksen E, Blaalid R, Hofton TH, Jordal JB, Nordén J, Nordén B og Wollan AK (24.11.2021). Sopper: Vurdering av fiolett greinkøllesopp *Clavaria zollingeri* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken.

<http://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/5851>. Nedlastet 11.11.2024

Brandrud TE, Bendiksen E, Blaalid R, Hofton TH, Jordal JB, Nordén J, Nordén B og Wollan AK (24.11.2021). Sopper: Vurdering av kalkvokssopp *Hygrocybe calciphila* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken.

<http://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/17703>. Nedlastet 11.11.2024

Brandrud TE, Bendiksen E, Blaalid R, Hofton TH, Jordal JB, Nordén J, Nordén B og Wollan AK (24.11.2021). Sopper: Vurdering av lillabrun rødspore *Entoloma porphyrophaeum* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken.

<http://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/19842>. Nedlastet 12.11.2024

Brandrud TE, Bendiksen E, Blaalid R, Hofton TH, Jordal JB, Nordén J, Nordén B og Wollan AK (24.11.2021). Sopper: Vurdering av knollstilkjuka *Polyporus tuberaster* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken.

<http://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/23356>